

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za polleta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIII.

V Ljubljani 25. sušca 1870.

List 12.

Satanove umetnosti zoper vatikanski vesoljni zbor.

„Intravit autem Satanas in Judam.“
(Luk. 22, 3.)

Mnogotere so umetnosti satanove zoper vesoljni zbor. V prvo so ga iskali zatreti s sklicovanjem ali interpelacijami, pravi „Unità.“ Ravno da je bil Pij IX mesca rožn. 1867 naznanil namen zbor sklicati, sta že Castagnola in Pepoli v Florencii o tem govorila. Govorilo se je pozneje tudi v francoskem postavodajnem zboru. — Parski minister Hohenlohe je pričel dražiti vlade z diplomatiškimi pismi, in hotlo se mu je zediniti evropejske vladarstva zoper vesoljni zbor. Kolika prederznost! Našel je pa nasprotvanje, kjer se je najmanj nadjal: v Francii in v Avstrii. Zastonj so se nato zbrali vsih vetrov mavtarji v Neapelnu; ker so pa Napoleona zazsramovali, jih je laška vlada sama razkropila, česar se jim menda tudi ni bilo nadjati.

Potem se jim je ljubilo koncil v nič devati. Ali tisti časniki, ki so priporočevali: ne bojte se ga, ne bojte se ga! so neprenehoma o njem pisarili in še pisarijo, v znamenje, da se ga res bojé. Njih počenjanje se je dalje obrnilo na izdajstvo ter so iskali v nič djati delo zborovo s tim, da bi na dan spravljali njegovo delavnost. Ker pa niso našli zadostnih izdajavcev, so si jeli sami izmišljevati in tiskajo se laži dan na dan.

Te-le plemena orožja so tedaj nasprotniki dosihdob obračali zoper koncil: 1. Parlamentarske interpelacije ali popraševanja; 2. diplomatiške ali medvladne pisma; 3. zoperkoncilije prostomišljakov; 4. pretvezano vne-marnost ljudstev; 5. izdajavstva iškarijotov; 6. laži dnevniških dopisovalcev. In to orožje je bilo dosti močno, da bi bilo odvernilo vesoljni zbor, ako bi previdnost Božja ne bila čula, da se je vender zbral. In ta Božja dobrota, ki ga je v tako hudih časih, pri tolikih in tako silo prederznih nasprotnikih sklicala, bode vedila svoje svoje delo tudi srečno dokončati. Ne jenjajmo neprenehoma moliti v ta namen.

Bayle, ki ni bil klerikalec, je djal, da satan je vselej svojo nogo vtikal tudi v to, kar je dobrega; *) očitno je tedaj, da v koncil obé vtika. Kakor je bil šel v truplo enega aposteljnov Jezusa Kristusa, tako je šel v dušo marsikterega starega in novega dnevničarja. Vojska je, ki trpi že 19 stoletij. „Zmaga posredovavcova,“ priznava Bayle, „je v tem, da dá ljudém hoditi po poti resnice in čednosti; zmaga satanova pa, da jih pelje po potih zmote in pregrehe.“ „Unità“ nektere našteva, v ktere je šel satan; mi tega nočemo; svetujemo pa vsa-

*) „Le diable a toujours tenu un pied dans les conquêtes qu'a fait le bon parti.“ (Bayle, Dict.)

kemu, naj sprašuje vest zastran besed: „Intravit autem Satanas.“ (Luk. 22, 3.)

Romanje v Marijno-Celje.

„Nebo in zemlja naj glasi:
Češena si Marija Ti!“
Nar. pesem.

„Štacion Mürzzuschlag!“ zaklical je bil konduktur, ko nas je zgodaj v jutro v soboto 25. sept. preteklega leta pripeljal utrudeni hlapon v prostrani kolodvor imenovane postaje. Prevozili smo bili pri svitu mesečine velikanske stavbe Semernikove železnice, ktera bo berž ko ne do konca sveta dajala spričalo junaškemu duhu našega stoletja, in vožnja čez te ogromne mostove, skoz prerove, nasipe prizadene tudi železnemu vrancu dovolj truda, preden previhra tako visočino. Nahajali smo se tedaj v Mürzzuschlag-u, v zadnjem kotu sloveče Murične doline (Mürzthal). Lune zadnjega kraja svitli serp umaknil se je bil med tem za gore, ki mejijo Štajersko z doljno Avstrijo; začerneli oblaki so nebo pokrivali in goste megle zavijale dolino ko dolgočasni jesenski plajš v gosto tmino. Jeli, dragi bravec, slikati sem ti jel dolgočasne podobe? Ali v spominu na tisto jutro s persom v rokah ne morejo drugačne biti; kajti v čisto ptujem in neznanem kraji, v gosti tmini in pri nevihte-protečem obnebjju se mi je bilo verh tega ločiti od zbrane družbe serčnih pobratimov, s kterimi smo skoz več tednov v iskrenem prijateljstvu skupaj preživeli. Da je vse minljivo, poterdilo mi je vnovič ono jutro. Radi bi bili s tovarši še marsikaj pokramljali, ali zvonec dal je bil znamenje za odhod, serčno si posežemo prijatli še enkrat v roke, vošivši si za prihodnost vse mogoče sreče in blagre, in že je derdral vlak iz obširnega kolodvora ter zdajci zginit spred oči. Ostala sva bila jest in tovarš S— tedaj sama, — v tamni noči, v ptujem kraji! Bilo je okoli treh zjutraj. Oko najino bilo je sicer trudno; kajti prečuli smo bili v živabnem šundru celo noč; ali na spanje zdaj vender tudi ni bilo misliti. Cilj najinega današnjega popotvanja je bilo namreč sloveče Marijno-Celje, eden naj imenitnejših in prvih božjepotov našega cesarstva; 12 celih ur je kazalo peš popotovati, toraj poštena, ali kakor pri nas po Gorenskem pravimo „železna dnina,“ ki zahteva korakov brez števila. „Zjutranja ura, zlata ura,“ pravi domači pregovor, in na podlagi tega reka nastopiva s tovaršem v gosti tami popotvanje po samotni dolini, ki se odpira od Mürzzuschlag-a na severo-zapadno stran. Hripav jek odmeval je najinim korakom, bistri potok žuborel je urnega teka mem naju ob cesti in bobnenje bližnjih in daljnih fužinskih kladev naznanjevalo nama je dovolj glasno, da nahajava se na železnati zgornji Štajarski zemlji. —

Pridšema v vas Kapellen bila je zavita le-ta še v goste noči tmino, ali ljudstvo je bilo čutiti že vender zelo na nogah in od skednjev je odmeval ze mlatiški veseli pika-pok. Kolikor se je zamoglo v tami razločiti, je svet letod precej odpert, in dolino opasujejo ob obeh straneh visoke gore. Šla sva s tovaršem precej urnih korakov naprej, in toliko bolj vesela pozdravila sva juterne zore svit, ker človek na ptujem vender le rad vidi, kje se prav za prav nahaja. Komaj se je bilo še zdanilo, ko sva prišla v vas Neuberg. Okolica te vasi, ki ima posebno velike in sloveče železne fužine, je res kaj romantična in divje-krasna. Bližnjih gorá višine in goličave so varni dom plahi zveradi; zlasti divjih kóz letod vse mergoli in svitli cesar večkrat dohajajo iz Dunaja le sem na lov. Kot človek „od žlindre“ bi še bil rad ogledal nekoliko tukajšne zelo sloveče fužine, o kterih preumetnih naredbah sem — pred 12 leti tu mem popotvaje — veliko slišal, in tudi pozneje še veliko o njih bral; ali nekoliko se je nama s tovaršem škoda zdelo časa, še več pa naju je od najinih željá odvernilo naznanilo nekega delavca, ki se nama je na poti pridružil in ravno napravljen bil v fužine na delo, da odkar so prenehale biti one cesarske lastnine in so dobile druge lastnike, je tudi vhod v nje zabranjen. Zatoraj sva jo pa merila s tovaršem tudi kaj urnih korakov naprej. — Kervavo-rudeča zarija na obnebjú, in tudi zelo megleno in dolgočasno jutro nama ni obetalo nič kaj prijetnega dneva, vender nama to ni kalilo vesele zavesti, da napotena sva proti kraju, kamor jih je romalo že na milijone. Sicer naju je peljala pot po bolj samotni in ozki dolini, ki pa za prijatla planinskih krajev kratko malo ni dolgočasna. Ima namreč ona toliko razlike v naravi, da velikokrat ustavi popotniku noge ter priganja ga k občudovanju preumetnih del Stvarnikovih. (Dalje nasl.)

Kažipot.

(Dalje.)

Drugikat mi je pri tem pogledu prišlo na misel: Ne pozabi na vseh svojih potih, da imaš v nebesa poti iskati in po njej hoditi! — In drugikat spet: Izroči vse svoje poti Gospodu! — In zopet: Daruj vse svoje stopinje in pota Njemu, ki je za tebe križev pot hodil, da bi ti pot v nebesa odperl! — Pač da, ako bi kaj zapovedati imel, vsaki kažipot bi kinčala podoba Križanega: ne v togoto in zasmehovanje vernikom, krivo-vecem in judom, ampak v spodbudo dobrim, pobožnim kristjanom. In v resnici! kako pomenljiva, ljuba in podučljiva postaja je znamenje ali križ ob poti ali na višini.

Zares kažipot v raznovertnem pomenu. Po njem radi merimo dolgost pota, ki ga imamo v svojih opravilih tu in tje storiti. Od tega križa, do unega znamenja, se reče, imamo toliko in toliko pota, ali če ne vemo dobro za pravo pot in vprašamo, se nam veli: pri tem znamenju zavij na desno, pri unem se obrni na levo, in ne moreš zaiti. Marsikdo, ki je že hodil po svetu, se je že oziral željno po znamenju ali križu, ki mu je bil že prej zaznamvan kot postaja in zanesljivi potni kazavec; in v slabem vremenu, v megli in mraku, zlasti pa v terdi zimi in snežnem zametu, kjer ni več znati ne pota ne meje, koliko bi jih bilo že pravo pot zgrešilo in znabiti nesrečno poginilo, ko bi jim ne bil križ edini, iz debelega snega moleč, kazal kje in kam imajo iti, da doidejo v varno zavetje!

„Do „križa“ te bomo spremili,“ solzni govorijo starši, bratje, sestre ali prijatli odhajočemu, ki jim v slovo podaja roko. Tu v obličji Križanega se mu zadnjikat milo glasi „z Bogom“, ga spremlja pobožni pozdrav: „Hvaljen bodi Jezus Kristus — zdaj in na veke.“ Pa do tod spet, ko se vrača, mu naproti prihitijo ter ga

z glasnim pozdravilom „Bog te sprejmi,“ veseli spremijo na ljubljeni očetov dom. In do križa ali znamenja pred vasjo imajo vaščani lepo navado ranjkega brata ali sestro spremiti, ko ga k pogrebu nesó. Tu pred podobo Njegovo, ki je sam rekel: „Jest sem vstajenje in življenje,“ pokleknejo in molijo zanj ter se solzni in otožni poslovijo, rekoč: „Gospod, daj mu večni mir in pokoj in večna luč naj mu sveti.“

Komu, ki še kaj serca in vere ima, niso križi in znamenja svojega rojstnega kraja v predragem spominu, nekako kakor tovarši in priče njegovih nedolžnih rožnatih lét, ter mili spominki veselih in žalostnih dogodb! In križi na višavah, bodisi prosto postavljeni ali pa blisketajoči znad turnov belih cerkvic, kako mogočno se ozirajo doli na doline in ravnine oznanovaje Božje veličastvo, pa tudi krepost in gorečnost naših rajnih prededov, ki so tolikanj radi ravno na hribih in višavah stavili cerkve, križe in znamenja, da bi nekako bližej nebes tem bolj vneto čistili in molili pravega Boga.

Križ je poglavitno znamenje ter zastava vere, in sicer katoliške; in potnik, ki vidi križe in znamenja ob cesti, spozná in vé že tudi, da tod stanuje verno katoliško ljudstvo, ki veruje v Kristusa križanega in njegovo cerkev, in kako vesele in mile občutke in spomine take znamenja v sercu zbudé, vejo povedati kat. popotniki, ki so dalj časa v nevernih ali nekatol. deželah popotvaje spet se vernili na dom, in spet priljubljeni križ *) prvi-krat ogledali.

Torej je bila in je perva skerb vnetih misijonarjev med neverniki, kjer so jih sprejeli kot oznanovalce sv. evangelija, da postavijo podobo sv. križa v znamenje, da le v njem je rešenje in zveličanje. In kakor križ, ki se k sklepu misijona postavi v znamenje zmage sv. vere, v spomin zaslišanih naukov in storjenih dobrih sklepov in obljub, — tako so tudi znamenja in križi ob cestah in potih memogredočim glasni in razumljivi pridigarji. pravi kažipoti keršanskega življenja in srečne večnosti. Križ s podobo Križanega kliče popotnikom: Pot v nebesa je križev pot; toraj vzemi svoj križ in hodi za Njim. — Glej tako je tvoj Rešenik visel na križu in ti z razpetimi rokami kaže dvojno pot, po kateri zamoreš zaviti: pot na desno, ali pot na levo; — z desnim skesanim razbojnikom v raj, ali z levim terdovratnim grešnikom v pogubljenje! „Jest sem pot, resnica in življenje,“ — oznanuje Zveličar s križa; nihče ne more k Očetu, razun po meni. Pot, ki ti jo jest kažem, je tesna in vrata so ozke, peljejo pa v večno življenje; široka pa je pot, ki v pogubljenje pelje, in veliko jih je, ki hodijo po nji. Kratka je zemeljska pot, — neskončna pa je večnost. Glej! greh tvoj je mene, Božjega Sina, na križ spravil, in tebe bi mikalo še grešiti? Lej, koliko sem terpel, in ti bi se branil terpljenja? Po križu in terpljenju sem šel v veličastvo; ne žaluj in ne mermraj toraj, ubogi terpin po križa voljnem terpljenju in premagovanju prideš tudi ti za menoj!

Take in enake, mile, resne in tolažljive čutila budi podoba križa v sercu vernega popotnika, ki se memogredé nanj ozira ali si v njegovi senci počije. Koliko britkih solz, izvirajočih iz tužnih ali skesanih serc, se je že pretakalo pod križem ali pred znamenjem, koliko pa tudi že tolažbe in miru zajemalo v tem toliko pomenljivo zavetje. Zgodilo se je že, da je pogled križa ali znamenja ob cesti ali poti razuzdane ponočnjake, tudi roparje in tolovaje odvernili od njih hudodelnih namenov.

(Konec nasl.)

Darvino-Durdikostvo.

„Človek se poživini,“ je navadni pregovor, kadar kdo svojo človeško čast zaverže z nespodobnim življe-

*) Beri n. pr. Keršbaumer Reisebilder aus Skandinavien, — bivanje cesarja v Carjem gradu „Volksfreund.“

njem. Pa pred ne dolgim časom se je vsak še sramoval tega, da bi se prišteval „poživinjenim.“ Ali zdaj je druga. Ravno nekteri tako imenovanih „učenih“, „lučnjakov“ sami sebe poživnjujejo in si to v čast štejejo! Da so pa res poživljeni, kaže njih zmiraj slaběji in bolj otemnjena pamet. „Ker so hotli modri biti, so bedaki postali.“ Takemu poživljenstvu se poklanja tudi „Politik“ z razglašenjem nekega Durdikovega govora, v katerem se neumno „darvinstvo“ preslavlja

Samo malo zdravega uma brez učenosti je potreba, da se z enim trenutkom pregleda brezno puhlosti vsega tacega modrovanja. Siti služabniki trebuha in napuha si vse izmišljujejo, s čimur ubogo človeštvo motijo, in ki mu življenje prigrenjujejo, mu hočejo blagost še po smerti ukrasti!

Durdik modruje: „Pred vsem je ta teorija (nauk Darvinovega opičarstva) zastavljena na podlage, ki so popolnoma zanesljive (!). Kdo bi hotel terditi, da vse številne plemena živalstva in rastlinstva so od vekomaj do vekomaj? Po vsaki ceni so začele biti,* in sicer polagoma, ker narava nobenega skoka ne dela, vsled stalnega razvijanja. Kakor število osebtev, tako raste tudi število sort le po naravni poti.“

V teh besedah tiči veliki „šimpans“, pa tudi ravno tako velikanska laž. Iz tega razvija nadalje svoje brezglavne sanjarije. Naj kdo prevdarja nekdanje in sedanjje človeštvo, kakor in kolikor mu je drago: našel bode pri ljudeh pred več tisuč leti v bistvu ravno tiste zmožnosti, ravno tiste prednosti, pa tudi ravno tiste slabosti, kakor so zdaj; našel bode iznajdljivega duha in umetnosti, če tudi večkrat v drugem oziru, kakor so sedaj. Ako so posamezni ljudje s premišljevanjem zasledili mnogotere natorne moči, se zarad tega nikakor ne more reči, da se je zato človeštvo v kako drugo stvar spremenilo, kakor pa je bilo v začetku. Tudi nekdanj so imeli umetnije, katerim se še zdaj ne more do korenine priti. In če se je človeštvo v nravnem oziru razvilo, se oblačilo; se je mar zato v drugo stvar, iz orangutanov v Janeze in Matevže spremenilo? Vzemi mu keršanstvo in zopet bo divjaško, kakor je bilo, — pa zato vender tudi še človeštvo. Le poglej v Azijo in Afriko! Tedaj vera, čeznatorno razodenje — to je olikalo človeštvo, ne pa ga v kako drugo stvar spremenilo; prva od Boga stvarjena človeka s svojimi naslednjimi otroci sta imela nedvomljivo tiste moči, tiste zmožnosti, dušne in telesne, kakor jih ima zdaj človeštvo. Pa tudi prvi od Boga stvarjeni zajci, žabe, opice so imele take moči in zmožnosti, kakor jih zdaj imajo. To vsaka zdrava pamet previdi, ako le malo vé zgodovino človeštva. Nikoli ne boš človeku neumerljive od Boga vdihnjene duše uzal, če ne vem kaj z njim počenjaš; pa tudi nikoli ne boš kebru, muhi, dihurju duše obudil, če tudi milijon lét vanj piháš, — čez tisuče in tisuče lét, ako bi svet še stal, bodo živali ostale živali, kakor so bile živali njih ploditeljice, — in človek bo po močéh in zmožnostih to, kar je zdaj, po nravnosti in čednosti pa to, za kar ga bo storila vera in odreja — vselej samom, pametjo obdarovan in neumerljiv — ter: „odgovoren“ pred svojim Stvarnikom za vse svoje djanje.

To-le poslednje pa — „odgovornost“ — naše perstene in mesene „lučnjake“ zbóde kakor šilo, da jim vse kosti spreletí, kadar to besedo zaslišijo; in zato bi se radi v kake polžke, žabe, ali saj „afne“ brez duše spremenili, da bi ne slišali po smerti besede: „Kar si sejal, to boš zdaj žel!“

Pa zastonj je, dragi moji! Zakaj se kužek ne bojí sodbe, če mu še toliko od nje govoriš? Zato, ker neumerljive duše nima, in ravno zato te tudi ne bo raz-

umel, ako mu začneš od opičarije modrovati. Zastonj tedajse taji, kar Bog govori o stvarjenji. Zastonj je po Adamovo bežati pred Stvarnikom. Ne odidete roki Gospodovi, čigar zveličevavno cerkev zdaj sovražite in preganjate. Ne odidete Očetu, čigar ljube sinove in hčere po mnogih potih pohujšujete in pačite! — Ena sama pot vam je odperta, ako se hočete večne nesreče rešiti, spreobrnjenje — pokora. —

Pristavim naj samo še začudenje, kako more Durdik Kopernika in njegov zistem z darvinstvom vstrič staviti. Bog nikjer ni razodel, kako je solčne sisteme stvaril in vstanovil, torej ni nič zoper Božje razodenje, naj kdo misli, da se vertí zemlja okrog solca ali solnce okrog zemlje, in antropomorfiški ali človekolični izrazi v sv. pismu o ustavljenji solca s tim niso v nasprotji: da je pa človeka Bog stvaril in mu neumerljivo dušo vdihnil, to je razodenje Božje, ktereга ne bo nobeno opičarstvo in durdikovatvo overglo.

Zapisnik tiskanih cerkvenih napevov ranje. Gregorija Riharja.

Malo je morebiti gospodov, ki se pečajo z orglanjem, da bi imeli vse cerkvene Riharjeve napeve, toliko manj, ker mnogim še znano ni, kaj je vse mojster Rihar izdelal. Gotovo bomo torej občinstvu vstregli z naslednjim zapisnikom omenjenih napevov.

1. Iz prvih „Potočnikovih bukvic“ je napevov za svete pesmi 79, in so naslednji: 1 Juterna, 1 Večerna, 6 Maš, 1 Oče naš, 1 Zahvalna, 1 Spokorna, 1 Vera, upanje, ljubezen, 3 od sv. Obhajila, 5 od sv. Rešnjega Telesa, 1 Adventna, 3 Sveti večer, 1 Novo leto, 2 Razglašenje Gospodovo, 1 Sladko ime Jezus, 2 od Svečnice, 10 Postnih, 3 Velikonočne, 1 Križev teden, 1 Nebohod, 2 Binkoštni, 1 Sv. Trojica, 1 Cerkveno žegnanje, 10 od Mat. Božje, 15 od Svetnikov in Svetnic, 1 od Vernih duš, 1 Novi mašnik, 1 Nebesa, 1 pred blagoslovom in po blagoslovu.

2. Iz družih „Potočnikovih bukvic“ je 44 napevov, in sicer ti-le: 1 Sv. maša, vsak razstavek z drugim napevom; 2 Črni maši, vsak razstavek s svojim napevom, 1 od Darovanja; 1 Novi mašnik, 1 pri škofovem obiskovanji, 2 sv. Rešnje Telo, 1 Jezus, 1 počeščenje sv. peterih ran Jezusovih, 1 sv. Roženkranec, vsaki del na dva napeva, 1 Angelj varh, 16 pesem Matere Božje.

3. Čveteroglasnih napevov je: v 1. zvezku 13 pesem Matere Božje iz bukvic „Slava Marije“; v 2. zvez. 5 pesem za sv. Obhajilo in 5 pesem Matere Božje; v 3. zvezku je 13 pesem Matere B., 2 k Jezusu (od sv. Obhajila), 1 Sv. Dub, 1 Sv. Cecilija, 1 Spokorna (ta zvezek je družega natasa); v 4. zvezku je 12 pesem Matere Božje; v 5. zvezku 16 pesem Matere Božje (iz nemškega) za majnik.

4. 24 pol svetih pesem, v katerih je 62 pesem Matere B., 3 za sv. Obhajilo, 4 za Sveti večer, 6 od Svetnikov in Svetnic, 1 Ozir v nebo, 2 Molitvi, 1 Gospodov dan, 1 Zaupanje v Boga, 1 Svečnica, 1 Kje je kristjana pravi dom, 1 Angelj varh.

5. Zvezek: „Velika maša“ čveteroglasno postavljena sostavno in razstavno.

6. Zvezek, v katerem je 8 sv. maš; 1 Adventna, 2 božični pesmi, 1 k Jezusu, 1 pri blagoslovu.

7. Zvezek, v katerem ste 2 sv. maši (pri prvi vsaka kitica po svojem napevu), 1 o kropljenji med letom.

8. V zvezku „Thesaurus“ je 21 himen ali slavo-spevov o sv. Rešnjem Telesu in sicer, če pojó sami moški ali same ženske ali pa oboji skupaj: besede so sicer latinske; pojejo se pa tudi lahko himni v slovenskem jeziku, ker je večji del teh himen že gosp.

*) Kaj pa da; in Bog sam dopoveduje v sv. pismu, kako? Toda napuh meni, da bolje vé, kot prečeseni Stvarnik sam.

J. Bilec prestavil v slov. jezik v tisti meri ali metrumu, kakor je v latinskem.

V zvezku „Thesaurus“ so naslednji napevi:

1. Pange lingua, hymnus. 2. Sacris solemniis, hymnus. 3. Adoro te supplex, hymnus. 4. Ego sum panis vivus, antiphona. 5. Caro mea vere est cibus, antiph. 6. O quam suavis est, antiph. 7. O Salutaris hostia, hymnus. 8. O salutaris hostia, hymnus. 9. Sit laus plena, ex hymno „Lauda Sion.“ 10. Credo, ex hymno „Adoro te supplex.“ 11. Da pacem, Domine, antiphona, 12. O sacrum convivium, antiph. 13. O sacrum convivium, antiph. 14. Dominus Jezus, antiph. 15. Bone pastor, panis vere, hymnus. 16. O quam suavis est, antiphona. 17. Lauda Sion, hymnus. 18. Ecce panis angelorum — ex „Lauda Sion.“ 19. Tu, qui cuncta scis et vales, ex „Lauda Sion.“ 20. Ave verum corpus, hymnus. 21. Devota suspiria.

9. 13 „Tantum ergo“, ktere so v sedmih pólah.

Razun teh tukaj naznanjenih tiskanih napevov, dobivajo se tudi drugi še nenatisnjeni — ako bi jih ravno kdo želel imeti. —

Kakor postavim:

1 „Latinska maša“ za moški zbor. 2 „Veni sancte Spiritus“ razstavno postavljen.

Gregorija Riharja mlajšega so natisnjeni v posebnem zvezku naslednji napevi: 2 Maši, 1 Dobremu Pastirju (za sv. Obhajilo), 1 Sedem besed Jezusovih na sv. Krizu, 2 Matere Božje, 1 Sv. Jožef, 1 Sv. Ciril in Metod, 1 Hermagor in Fortunat, 1 Sveti Frančišek Ksaverijan. —

Vsi ti napevi dobivajo se po znižani ceni pri sestri ranjc. Greg. Riharja „Jeri Riharjevi“ v gosposkih ulicah hišna št. 211.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Oponbe te-le naj nikar ne pregledajo čast. gg. duhovni. Čas se biža, da bode bratovščina presv. Rešnjega Telesa razdelila cerkvene oblačila, ki so jih izdelali njeni udje ljubljanski v odteklek bratovskem letu; torej naj blagovolijo prečastiti gospodje duhovni pastirji svoje želje razodeti še pred veliko nočjo gosp. vodju omenjene bratovšine g. dr. Pavkerju, da se zamore potrebam revnih farnih in kuratnih cerkvá v okom priti, kolikor bo za letos mogoče. Prelepo prosi bratovščina, naj se ji naznanijo cerkve, ktere potrebujejo perila (to je: alb, humeralov, roketov, korporalov, purifikatorij, pál, ročnih pertičev za pri umivanji rok), belih, rudečih ali vijoličastih altarnih blazinic, velumov, burz in štol za obhajila, in štol za na prižnico, ker imenovanih reči, zlasti perila, se je veliko izdelalo. Tudi naj se oglasijo tiste cerkve, ktere še nimajo zelenega ali vijoličastega mašnega plašča ali želé belega pluvijala.

Nekaj, kar tudi ni za naše liberalce. V neki slovenski šoli opravljajo otroci, odkar se je v Rimu cerkveni zbor pričel, vsaki dopoldan in popoldan skupno to-le molitvico: O sv. Duh! na posredovanje svoje neveste nebeške kraljice Marije in na priprošnje vse zmogovavne, vojskovavne in terpeče cerkve podpiraj in razsvitluj sv. Očeta papeža in pri njih v Rimu zbrane škofo, da bo po njih modrih posvetih in sklepih k slavni zmagi pripeljana stiskana katoliška cerkev. Amen.

V. Sv. Trojica en sam Bog!

R. Vsmili se nas! Amen! —

Cyrril a Method, list olomovških bogoslovcev, ktere oblika in obseg se prelepo razcvéta, pripoveduje, da tudi bogoslovci v Pragi so bili napravili veselico za pustne dni z igrospevom, zbornim petjem (med drugim

papeževe himne), godbo itd. Naznanuje tudi, da so poterjene pravila novega „katoliškega tiskovnega društva“, ktero ima namen: s cenimi pomočki tiskovnimi katoliško zavednost buditi. Znano je namreč, da sedanji čas je liberalno tiskavstvo namerjeno zoper katoliško reč; torej mora biti naše naj prvo prizadevanje z vso močjo podpirati katoliški tisk (bukve, časnike katoliške). Tako imenovana „Matica ljudska“, pravi „Cyr. a Meth.“ dalje, ki ima med ljudmi dobre bukve razširjati, odvrta ljudi z edino-prave poti, ker razširja zoperkatoliške bukve. — Iz Rima se je povernil dr. Simerski 9. sušca, ktere ga sta v Florencii dva sopopotna potepuha okradla ter mu vzela mavho, v kateri je bil brevir, zapisi in listek za pot nazaj v vrednosti 55 gl.; ta nesreča ga je odvernila, da ni mogel nazaj gredé Monakovega obiskati. Simerski je prinesel iz Rima red sv. Silvestra, g. Skopaliku poslancu v moravskem deželnem zboru, na katerem se je serčno poganjal za pravice katoliške cerkve. — V Rim sta šla Msgr. Klug in dr. Hanel.

Z Dolenskega. Sv. misijon. (Dalje.) Pa že čujem spet tretji ugovor: Misijoni so škodljivi, ker opovirajo delo, podpirajo lenobo ter so celó zavolj guječe po cerkvi in po hišah, zavolj kužnih bolezni nevarni. — Ná, kaj pa zdaj? Kaj hočem, ponižno moram spoznati, da res marsikteri ljudje po celih 8—10 dni praznujejo, in — koliko bi se bilo v teh dneh storilo in zaslužilo! Res je, da marsikteri pridejo dan, dva dni hoda k misijonu in namesto dela so celi dan v cerkvi. Res je tudi, da gnječa je večí del velika, pri slabem vremenu mokro obleko na peči sušijo, če — do peči pridejo.

Ali kaj iz tega izhaja? Kaj družega, znabiti ta in uni krohotaje poreče, da misijoni so škodljivi, le lenobo in postopanje podpirajo in lahko tudi kužne bolezni vzrokujejo, zlasti pri slabem vremenu, pri veliki gnječi ljudstva. Ali pač res! jaz se ne dam tako lahko v tičnico vjeti. Namesti dokazovanja, naj le prašam: Je tedaj tolika škoda 6 ali 7 dni za dušo in zveličanje skerbeti? (Če misijon po navadi tudi 8 dni terpi, je vselej 1 zapovedan praznik vmes, včasih tudi več.) Veči del je to le enkrat ali drugikat v življenji, zakaj sv. misijona ni vsako leto. Hm — hm — hm! Človeku berž, ko šurku po noči, razne černe, in prepovedane misli priljevajo! Naj le kaka dva taka šurka zatožim: Veči del ima že vsaka fara (tudi večé vasi in podružnice) po 2, 4, 6 semnje na leto in takrat po navadi vse praznuje, lenobo pase in pijančevaje zapravlja, — in pa — „nota bene“ — vsako leto, ne le enkrat ali drugikat v življenji. Kolika zguba, preden je človek dosegel 50., 60. léto? „Vzemi svoje pismo in zapiši“ srednje število: 200 dni. Zdaj pa še nekaj. Glej, vsaka fara mejí z drugimi farami proti solénemu izhodu in zahodu, proti poldnevu in polnoči; in spet te fare, vasi, podružnice imajo po 2, 4, 6 semnje na leto. In tudi na take sosednje semnje mora iti iz vsake hiše eden, dva, trije, kakor so okolišine. Koliko to znese zamuda le eno leto? — Koliko to opovira delo? koliko podpira postopanje? Koliko pa to znaša v 10, 20, 30 letih? Preštévaj si sam; jaz nimam časa, ne volje. In glej, kako je vreme včasih, posebno po zimi! Kaka gnječa po kerčmah, od jutra do večera, — dostokrat do družega dneva in nevarnost zastran kužnih bolezni ni — nobene. O vas farizeje! Naj opomnim še eno zamudo. Glej, vsaki teden je po nedelji ponedeljek; no — je to kaj bistroumnega? O prav nič, ali vendar zamuda velika. Le poglej: Krojačevi pomagači imajo — „blaumontag“; čevljarjevi pomagači imajo — „blaumontag“; tesarski pomagači imajo — „blaumontag“; kovaški pomagači imajo — „blaumontag“ itd., in sicer v Ljubljani, v Gradcu, na Dunaju itd. Oj ti nesrečni ponedeljek, zakaj si vsaki

teden? Koliko znese to škode? Za enega samega delavca je zamude na leto 52 dni, beri dva in petdeset. Koliko pa za vse pomagачe cele Ljubljane, Gradca, Dunaja in toliko sto in sto mest in trgov le v našem cesarstvu? Tu je moja številka umetnost pri kraji; poprašaj moralne čuvaje večih mest, „Tagblatt“ imenovane, — znabiti ti oni vedó povedati.

Kar nevarnost zavolj kužnih bolezni tiče, naj lansko leto spričuje. Bilo je celo leto razun dveh mesecev zeló deževno vreme in ker gg. misijonarji le niso hotli prenehati, so mógli ljudje ne le v Preserjih, ampak tudi drugod mokro obleko na peči sušiti. Kaka nevarnost zavolj kužljive sopare! kaj še le zavolj gnječe v cerkvi? Al — kako vender včasih vse nagaja! Kužne bolezni nikjer ni bilo. Kako na glas so v Planini po kozah klicali — čulo se je celó do Ljubljane; — pa — kakor bi se bilo vse proti tistim „ljudskim prijatlom“ zaklelo: morivnih koz zato le ni bilo (če je kaki kozel prišel, ne vém). Tedaj bi jaz rekel: Ta ugovor je kakor strah: okoli in okoli je prazen, na sredi pa nič ni. Pa „ljudskim prijatlom“ tudi nočem nič dolžan ostati, tedaj naj jim povém, kaka velika nevarnost zavolj kužnih bolezni je pri toliki gnječi in dostikrat slabem vremenu v kerčmah o semnjih, v gledišču, pri domačih balih itd. Ali znabiti ne? Ne zamerite, da se mi spet prepovedana misel o „hinavskih farizejih“ vsiluje. Kristjanom pa vender moram še resno besedo reči, ker tudi teh marsikteri pravi: Nimam časa, imam dela dosti. Tu ste dve reči: Nekteri res nimajo časa, drugi se pa le štulijo tako, zato ker so popolnoma zamaknjeni v časno, zemeljsko. Oboje naj prašam: Je li na našem delu vse ležeče? Pač gotovo ne, sicer bi bili večí del vsi bogati. Zastonj je ves naš trud, gnojenje, oranje in sejanje itd., če ni blagoslova (žegna) božjega. Kdo se tega ložej prepriča, kakor ravno kmetovalci? Veruješ menda še vender besedi Kristusovi: „Ne skerbite (nеспametno), kaj bote jedli in pili ali s čim se bote oblačili. Po vsem tem vprašujejo neverniki, kateri Boga ne poznajo.“ (Mat. 6.) Ravno tam je pa tudi rečeno: „Išite naj popred Božjega kraljestva in njegove pravice, vse drugo vam bo priverženo.“ Kdor ne more Bogu nič darovati, tudi od Boga nič ne zasluži, in — reče naj kdo, kar hoče — dostikrat ravno zato naše delo tako malo izdá. In pa ali duša in njeno zveličanje ni vredno nekoliko skerbi? Kdor noče nobene stopinje čez navado storiti, tudi zveličanja vreden ni. Nebeško kraljestvo silo terpi, in le kateri si s silo prizadevajo, tisti ga bodo dosegli. (Mat. 11.) (Dalje nasl.)

Iz Rima, 7. marca. (XI. pismo. Konec.) Sv. Oče so odperli razstavo umetno izdelanih reči. Preden pripovedujem kakšna je razstava, naj popred bralcu povem, kaj je razstava.

Imamo delavce in umetnike v zlatu, srebru, jeklu, svili itd., — imamo bukvoze, malarje, podobarje itd. in vsi ti tudi delajo cerkvene reči. — Nekteri pa lepše in bolje delajo kakor drugi. — Da bi se tedaj k boljšemu delu spodbudovali vsi taki delavci in umetniki, se razstavijo dela naj umetniših mojstrov, da svet vidi kaj da znajo, da vsaki umetnik očitno svojo umetnost skaže, in da s tim eden drugemu k večji pridnosti in k doverševanju umetniškega duha spodbudajo.

Sv. oče dobro vedó, da umetnija duha zbuja, denar med ljudstvo spravlja, premoženje ljudstva podpira, in da bi se cerkvena umetnost pospeševala, so tedaj blagovolili razstavo vsih umetniških cerkvenih reči napraviti, naj bi se vidilo, koliko je v zadnjih časih napredovala umetnija v cerkvenih opravah, orodju itd.

Razstava tacih reči, prinesenih iz vsih krajev evropejskih, zbuja v umetnikih poganjanje, kdo da bo kaj boljšega naredil, ter spodbudovanje bistrih glav, posne-

mati umetnega duha onih, ki so že više prišli v tem, in poterjenje naj bistrejših glav v stanovitosti njihovega dosedanjega napredka.

Sv. oče so tedaj odločili velik dvor sredi samostana mnihov kartajzarjev zraven cerkve Marije vsih angeljev; cerkev in samostan stojita tam, kjer je imel cesar Dioklecijan svoje kopli, katerih ozidje še zmerom stoji. Tik zraven tega samostana je postaja železnična.

Samostan ima štiri plati, sredi katerih je štirioglatni velik dvor. Ta dvor je obdajan na vsaki plati od velikega mostovža, kterege obok podpira sto marmelnatih stebrov. Po tih mostovžih tedaj je bilo po povelju papeževem vse pripravljeno, klopi ob stenah narejene, da so se tu cerkvene reči razstavile, po zidu obesile, in po klopeh razložile. Sredi dvora pa je postavljena iz desk večoglatna hiša, s steklenasto streho pokrita, ki ima v krogelje in več soban, in tu ob stenah so razstavljene predrage, prelepe cerkvene orodja vsake baže, kar si jih le moreš misliti.

18. svečana so sv. oče sami pričeli razstavo, imeli so v omenjenem kraju dotični govor, v katerem so omenili, kako da želé, naj bi cerkvena umetnija napredovala, naj bi vse cerkve po svetu po enakem redu cerkvene orodja si napravljale, naj bi tudi v ti reči edinost bila po katoliškem svetu, kakor ona ima edinost v veri. Pričujoči so bili kardinali, škofje vesoljnega zbora in veliko imenitnega ljudstva. Prekrasna godba in prelepo petje mladenčev je pozdravljalo sv. očeta.

V ti razstavi vidiš naj lepše izdelanih podob svetnikov Božjih in Marijnih, marmelnatih, lesenih, zlatih, srebernih, malanih... Tu imaš pred očmi naj dražji mašno in škofovo obleko, monštrance, kelihe itd., stare kakor nove, zlate, sreberne, z demanti in biseri vkinčane; oltarje, svečnike, orgle, harmoniume, lustre, zvonove, bukve z naj dražjimi platnicami in oklepi; cerkve v majhnem ponarejene, pred družimi tudi baziliko vaticansko sv. Petra iz lesa z vsimi tudi naj manjšimi deli, oltarji in lišpi, ki ga v resnici v sebi ima, — plane ali obrise cerkva, cerkvene malane okna itd. z eno besedo, vse cerkvene reči, kar le si jih misliti zamoreš, — in pa tako lepe in drage, da si jih misliti ne moreš, ako jih vidil nisi. Reči pa se mora — kar je obžalovati, da iz Avstrije ni nič viditi, samo kupec g. Giani z Dunaja je tu s svojimi cerkvenimi mašnimi oblekami. Naj več pa je tu viditi iz Francoskega, kakor tudi naj lepših in sicer tako lepih reči, kakoršnih bo v Avstriji težko najti. Tudi iz Nemškega in Pruskega je dosto spreplep reči tu, sosebnó iz Parskega. (Ako bo čas, bom o priložnosti reči, ktere in kod da so, bolj natanko popisal.) Gotovo je, ako le malo hočeš to spregledati, moraš več dni v to razstavo hoditi, in od samega gledanja in občudovanja tega, kaj sta človeški duh in človeška moč zmožna napraviti, prideš ves utrujen iz razstave.

Postni čas tudi Rimljani, kakor povsod katoličani, s posebnimi pobožnimi vajami doprinašajo. Post zastran jedi je ojtrestji kakor pri nas. Pepelnično sredo, kvaternega tedna sredo, petek in sabo in velicega tedna tri zadnje dni, kakor tudi pred sv. Jožefom in pred Matere Božje dnevom so tudi verh mesa vse jajčne in mlečnate jedi prepovedane. Druge dni, kakor pri nas v Avstriji.

Postne pridige imajo v šestnajstih cerkvah, med njimi tudi v vaticanski in lateranski baziliki. Presv. Rešnje Telo se izpostavlja, kakor sem že zadnjič popisoval, vsaki dan v drugi cerkvi in pri ti priložnosti je vselej pričujočega obilno obilno ljudstva, sosebnó iz višjih stanov.

Po raznih cerkvah duhovni vodijo križev pot, sosebnó o nedeljah, da ima ljudstvo priložnost se vdeležiti tega pobožnega opravila.

Po cerkvah se ves čas štiridesetdanskega posta ver-

stijo tako imenovani štacijoni ali postaje. V nekdanjih časih so namreč verni imeli seosebno navado se zbirati vsaki dan v drugi cerkvi v obilnem številu ter tam z molitvami in sprejemo sv. zakramentov Boga odpušnja grehov sprositi, ter so tudi cerkvene govore poslušali. Dan danes, ko je cerkev v obilnišem številu, se verni bolj razdelé po teh cerkvah in je ostal le še spomin štacijonov in postaj. Vendar pa se še zmerom nekoliko obhajajo štacijoni, kakor so v latinskih mašnih bukvah napovedani za vsaki dan posta. (In missali Romano in omni feria quadragesimae). Cerkev, ki ima štacijo, je olišpana, izpostavljene so vse svetinje, sv. maše se ena za drugo versté, je tudi veliko pétih maš, in ljudstva je obilno pričujočega.

Deževalo je letošnjo zimo obilno v Rimu, tedaj je bilo težko peš hoditi sem ter tje in vse kraje, cerkve in znamenitosti mesta spregledovati. Zdaj pa, ko je lepo vreme, se lahko sprehaja človek po raznih krajih večnega mesta.

Obiskali smo tedaj več znamenitih reči z našimi premil. škofi. Bili so v baziliki sv. Pankracija, ki stoji kako četert ure zunaj mestnih vrat „porta S. Pancratii.“ Zidana je bila ta bazilika leta 272 po Kr., popravljena v petem stoletju od papeža Simaha, in v novič zidana v lepši obliki od kardinala Torres de Monreale-a. Tu je sv. Gregor véliki svojo 27. homilijo (razlaganje sv. evangelijske) razglasil. Tu so papeži večkrat prišli kralje sprejemati, postavim kralja napoliškega Ludovika, in več drugih. Tu je bil od papeža Inocenca III Peter Aragonski blagoslovljen i. v. dr.

Tudi tu je konfesija, to je, pod vélikim oltarjem votlina, kjer so košice sv. Pankraca in drugih mučencev. Med dvema tistih mnogih stebrov, ki levi čoln od velcega ločijo, se gre po stermih kamnatih stopnicah v podzemeljske nekdanje pokopališča. Tud naši škofje so se podali v te votline, katerih konca nihče ne vé. Spremeljal jih je neki karmelit iz samostana, ki je pri ti baziliki. Tu se vidi, kako so prvi kristjanje pokopavali. V stenah so podolgaste votline zdolbene, in vanje so pokladali merive ter jih zazidovali. Ozke so poti pod zemljo in nizke, tako, da se tu in tam le posamezno vsak skozi plazi, in groza je človeka. Tu pod zemljo, tu v svetem kraju človek vidi, koliko svetih merličev je tu doli ležalo, in jih menda še veliko in veliko leži.

Drugo pot smo bili v samostanu, kjer imajo oo. jezuiti svoj novicijat. Da je cerkev vsa pokrita z dragimi marmeljni, da so oltarji sprelepi, tega ni treba pripovedovati; sej v Rimu je vse prelepo, kar je božjega. Kar je pa seosebno znamenito, so izbice v samostanu, kjer je umerl sv. Stanislav Kostka. Tam, kjer je ta svetnik umerl, je on ponarejen prelepo iz marmeljna taki, kakoršen je bil — roke in glava in noge iz belega marmeljna, život pa pokrit s črnim marmeljnom, kakor da bi resničnega merliča vidil na postelji. Dve njegovih sobic ste spremenjeni v kapele, in tu se berejo ss. maše vsaki dan. Tudi sv. Ignacij in sv. Borgija sta tu maševala.

Se smo te dni šli memo bazilike verig (kéten) sv. Petra (Fietro ai vincoli). Ogledovali smo z začudenjem to staro baziliko, njene tri čolne, 18 marmeljnatih stebrov, lepe oltarje, in v zakristiji nam je prijazni menih odperl bronasti tabernakel, v katerem so dobro hranjene verige, s katerimi je bil vklenjen sv. Peter v ječi. Duhoven samostana, sklenjenega s to cerkvijo, nam je dal poljubiti te verige in se je z njimi dotaknil naših čel.

Kupili smo na to nektere verigice, ki so ponarejene po pravih in so bile dotaknjene z njimi.

Na dan sv. Frančiške Romane smo bili šli v sicer majhno, pa prelepo baziliko, posvečeno v čast omenjene svetnice.

Zidana je ta cerkev na mestu, kjer je bil nekdanj tempelj Venere. Ima en čoln in na vsaki strani štiri stranske kapele. Počezni čoln je višji od tal cerkve za kakih 12 stopnic, in tu v konfesiji je viditi prelepa podoba sv. Frančiške z angeljem iz belega marmeljna. Iz zvišanih tal počeznega čolna se pride po dvojnih stopnicah v podzemeljsko kapelo pod konfesijo, in tu je bilo viditi ta dan truplo sv. Frančiške.

Drugo pot nam je bilo pokazano v baziliki sv. Lorenca v Lucini vse, kar se tiče muk sv. Lorenca, železje, na katerem je bil žgan, kakor tudi velik del njegovih ostankov, seosebno pepel njegovega sežganega telesa.

Dve poti.

Popotnik, tje namenjen v daljne kraje,
Rad predstoječo pot si pozveduje;
Načert nje tesno v dušo si vtiskuje,
Do zadnje se po njem ravná postaje.

Mladeneč, derži se té zlate vaje!
Na pot nevarni, sred dežele tuje
Te mnogo iškarjotov zalezuje,
K nebesom stavi ti povsod zagraje.

Popotnik si, nikar si ne pozabi,
Če žezlo ti, al pa motika rabi,
O, da bi prave deržal se stezice!

Glej! dve ste skoz življenje dani poti;
Če zgrešiš pravo si, trohniš v zmoti:
Oberní hitro se na pot resnice.

Štefan Kamnarjev.

Stanovitni spominek.

Spominke stav'ti umerlim na gomile
Človeštva starodavna je navada;
Umetnikov premnogo se ubada,
Bron kovajoč si vekovite sile.

Spomin, kar tvoje so roké storile,
Glej duša tvoja rada al ne rada!
Iz lastnih tvojih djanj se kuje, sklada —
Al hvale, ali kletve ti nemile.

O človek! kuj in teši, svét si vspeha
Spominek ták, ki ti nikolj ne neha:
Zdaj čas je dela, čas pšenične setve.

Kosti se bodo tvoje v prah zdrobile,
Poštene dela te bodo slavile:
V spominek, glej! da-si ne skuješ kletve.

Štefan Kamnarjev.

Peltnovec.

Ali je Pij IX res jezen in napuhnjen? Ljudje, kateri se sami vsak dan trikrat prekuhajo v kotlu napuha, zdražb in maševanja, o vsaki priliki podtikajo zdraženost, jezo, togoto, napuh itd. škofom, papežu, sploh katoliški cerkvi. Ali je to res? Vesoljnemu svetu je znana pohlevnost, ponižnost, ljubezen papeža Pija IX, — tudi drugovercem. „Kölner Zeitung“ (ki ni cerkvi prijazen list, pa vendar resnice tako z rokami in nogami ne tepta kakor marsikteri od katoličanov vredovani listi) je imela undan dopis iz Rima, v katerem protestanški dopisnik to-le naznanuje: — Bilo je posebno čutilo, ki se me je polastilo, kadar sem dobil pisanje v roke, ktero mi je zaslíhanje pri sv. Očetu, če tudi le očitno, postavilo na nedeljo ob enajstih. Bližati se osebi, na ktere službi počiva odsvit dveh tisučletij, — njega oko v oko viditi, kterege veliko milijonov ljudi časti za namestnika Kristusovega na zemlji, in kateri pri vsi osební priljudnosti in ponižnosti svojo ostarelo glavo s celim veličanstvom neoslabljenega čutila svojega poslanstva tamkaj povzdiguje, kjer se pokaže kakor spolnovavec čeznatornega povclja, velik z vero, z

ljubeznijo in s terpljenjem, to je ena tistih nad vsakdanjost segajočih dogodov, kakoršnim pač noben človek brez gorkosti naproti ne gre. Tako piše protestant od sv. Očeta.

Sanje. Ako se komu sanja, da je cesar, papež, ali da ima steklenast nos, ga zapró v norišnico; Vogtu pa se sanja, da je opica, in nekteri gospodje na Avstrijskem so ga hotli narediti na vseučilišu za profesorja.

Razgled po svetu.

V Bolonji so 5. in 6. sveč. framasonski rudečosrajčniki skrunili in razbijali podobe Matere Božje, ki jih imajo Italijani tako obilno po hišah. Policija laška pri taki priljubljenosti je bila zaspana. Ljudstvo pa, ki je še dobro katoliško, je precej mislilo na spravo; poslanstvo naj veljavniših mestnjakov gre na policijo in protestuje v imenu mestnjakov zoper toliko svetoskrunstvo. Potem napravijo tridnevno spravo v čast Marije Device; ob vsih dneh je bilo v zadevni cerkvi veliko pobožnih molivcev, in poslednji dan so prišli naj imenitniši gospodje z gorečimi svečami v rokah, in po vsih ulicah, kjer so bile razdane podobe, so gorele neštivilne luči. Lomastubi podob so v žepu s pestmi namerjali, ko so vidili, da od tistega dne je ljudstvo celo po noči bilo na straži pri svetih podobah. Verski sovražniki so tedaj ravno nasprotno tega dosegli, kar so iskali. To si zapišite za všesa, kateri išete ljudstvu vero krasti ali z očitnim psovanjem in goropadnim obrekovanjem ali pa s strupom, kterega v medenih posodah mesenih spisov vsilujete ljudem. Mlinski kamen, s katerim sv. evangelij žuga pohujševavcem, bo sterl vas morda še poprej, kakor hudobno vaše delo. —

Iz Rima naznanujejo, da sta tudi brata Lemana iz Francoskega poslala prošnjo do vesoljnega zbora. Kdo sta brata Lemana? Dva učena duhovna, ki sta bila juda, pa se prepričala, da je v katoliški cerkvi resnica, torej sta prestopila in postala mašnika. Jožef in Avguštin — oba sta posebno zmožna, oba navdušena za vpeljanje judovstva v obljubljeno deželo v katoliško cerkev. Nephrenoma svojo učenost in gorečnost v ta namen obračata.* Njuni spisi o propadu shodnice so zbudili veliko zgledovanje med judi, ki bo judom, zlasti na Francoskem, pot gladilo v katoliško cerkev. Brata Lemana tedaj prosita vesoljni zbor, da naj jude z očetovskim vabilom zakliče v katoliško cerkev.

Iz Vestfalije pišejo v baltimorski „Ljudski časnik“: Mnoge mnoge adrese z veliko tisuči podpisov že leže na mizi poslanske zbornice (pruske) in vse tirjajo: naše šole naj ostanejo keršanske, katoliške. Kmali ne bo tudi enega okrožja več, katero bi čversto ne protestiralo zoper rovarsko počenjanje nekterih zbobnanih berlinskih sleparjev, kateri imajo ta čisel, da vseučilišni profesor Gneist zagovarja njih reč. Tudi v klosterskem prašanji katoliška stran ne počiva. Berlinski „fortšrit“, ima sicer polne usta svobode, pa ne more prenašati, da bi kaka dvanajsterka ženskih ali moških po svoje živela, delala, molila... Katoličani berlinski pa še niso zadovoljni s tim, da se za kloštre poganjajo, temuč tirjajo, da framasoni naj bodo ravno tistim postavam podverženi, kakor so samostani. Eden poznanskih učiteljev je do severno-nemškega zbora poslal prošnjo, da naj se severna Nemčija povzdigne v cesarstvo. Kdo bi jim neki novega cesarja kronal?

Na Angleškem je dr. Pusey razglasil odperto pismo do slovečega spreobrnjenca dr. Newmana. Ta je tisti Pusey, ki je s svojim bližanjem k katoliški cerkvi že tolikim anglikancem vzrok, da so sprejeli katoliško vero, sam pa vendar še ni prestopil. Pisanje ima napis: „Ali

* Slišite „liberalci“, „učenjaki“? To se pravi učenost dobro rabiti.

je zedinjenje (s katoliško cerkvijo) na zdravi podlagi nemogoče?“ Pričina k temu pisanju mu je vesoljni zbor v Rimu. Izhaja spis iz misli, ki jo imajo mnogi anglikani, namreč s té: da anglikanska cerkev sama ni prava cerkev, da pa vendar nikoli ni jenjala se k pravi cerkvi šteti (z njo sklenjena biti). Dalje meni, ako se zedinjenje po zunanjem zgodi, da se bodo vse znotranje pritežnosti poravnale. Znamenite v pisanji so te-le besede: „Jaz sem svojo vero vselej podvergel moči, ki je zunaj mene... Vse, kar vem da je cerkev vstanovila, terdno verujem; vse, kar ona uči, naj vem ali ne, verujem z vso močjo svoje volje.“

Liberalni strah imenujejo Tirolski glasi tisti mraz, ki liberalcem kosti prešinuje, kadar mislijo na nove volitve. Reveži čutijo, da ni več Tirolsko samo zgubljeno za liberalizem; gospodje so tako počenjali, da se je tudi po družih avstrijskih deželah zbudila zavednost prava in svobode. Zdaj že cvilijo: „Die reindeutschen Bergländer sind für die in Oestreich nur von Deutschen vertretenen freisinnigen(??!) Principien bereits halbverloren.“ Čisto nemške gorske dežele, tarnajo, da so za nje (za liberalce) na pol zgubljene. „Glasi“ pa jih tolažijo: „Le poterpite! kar je na pol, bo kmali celo, še prej kot se misli.“ Sami liberalci pravijo, da v „prihodnjem gornje-avstrijskem deželnem zboru bo večina ultramontanska.“ Na Štajarskem ni slabeje. Spodnja Avstrija tudi pričinja vstajati iz dolzega spanja. V Solnogradu se enako že kaže cvetje. O, katoličanstvo ima nepremagljivo moč!

Družbinsko. Dunajski list za katoliško mladino, imenovan „Bund“, zbuja in opominja posebno k temu, da naj se mladina zbira v „mladenške“ in „dekliske družbe“, ker ni ga kmali boljšega pomočka, da se mladost obvaruje spačenosti, kakor so „mladinske družbe.“ „Kako lep je čist zarod v svetlobi čednosti,“ pravi sv. Duh. Bogoljubne družbe v priserčni zvezi med seboj in s cerkvijo posebno varujejo naj lepši cvetlico, ki se nedolžnost imenuje. — Dunajska mladenške družba skuša napraviti združbo vsih mladenških družb, najprej gornje in spodnje Avstrije; iz tega se nadja velike koristi za poterjenje posameznih družb. — Posnemajmo vse, kar je dobrega in hvale vrednega, da se ohrani, kar je dobrega; zakaj sovražnik ljuliko seje.

Dunajsko ministerstvo se nadalje drobi. Odpadla je sedaj ena naj terših glav, ker minister Giskra je odstopil. Z neposrednjimi volitvami ni mogel predreti, ker bili so mu vsi drugi ministri nasproti, zato je odstopil in cesar je odstop sprejel.

Ne pušajte otrok samih! V Otakringu, kakor „Vaterld.“ piše, je 6letna hčerka Adolfa Buha-ta na peč djala devetmesečno svojo sestrico, ktera se je tako opekla, da je v malo urah umerla. —

Iz Ljubljane. V sredo dopoldne so naš premil knez in škof v družbi s prevzv. nadšk. goriškem prišli iz Rima v Gorico in ponoči od srede do četrtega so se vernili srečno in zdravi domú v Ljubljano. — Prečast. g. Jan. Globočnik, nadškofijski tajnik, naš rojak in tolikanj marljivi dopisovalec iz Rima v „Danico“, je postal „papežev častni kapelan“ z naslovom „Monsignore“ (milgsp.) in s pravico vijolčaste oprave. Slava! —

Naša romarja čč. gg. Jan. Potočnik in Tom. Kajdiž sta se v torek 22. tega mesca vernila v Ljubljano. Popotvala sta prav srečno in vidila v tem kratkem času ne le Rima, temuč skorej vso Italijo. — 16. sušca popoldne okoli 4 sta imela srečo priti pred sv. Očeta. Izročila sta jim po „Danici“ nabrane darove: 2412 frankov. Namestnik Kristusov so blagoslovili vse dobrotnike za vse okolišine v življenji, še posebno pa za zadnjo uro, in po-

hvalili so njune deželane zavoljo njih „terdne vere.“ Bilo je o tisti priliki še več družih pri zaslišani in vse in do vsih obnašanje namestnika Kristusovega je bilo izliv priljudne ponižnosti in priserčne dobrote, kakor je bilo vselej lastno Piju IX. Bog živi sv. Očeta!

(Solsko.) Pravijo, da ste učiteljstvi naših srednjih šol, gimnazijalskih pa realskih, po zgledu nekterih vnanjih, poslali molednico do visoke vlade, naj ta odpravi vsakdanjo sv. mašo, pa ne le učiteljem, ki so doslej sem ter tje prihajali, temuč učencem tudi o poletnem času. Toraj še sedaj dijaki ob delavnikih ne hodijo k sv. maši! Mislijo mar gospodje, da so katoliški starši s tim zadovoljni? .. Kaj neki porekó na to v nemškem Gradcu, kjer bivata nadzornika naših srednjih šol, in na Dunaju? — Ti pa ti, porekó, ti so prav našega duhá! — Mi pa pravimo: Gospodje učitelji, ne delajte „strikov“ cerkvi in veri in tako Bogú, da jih ne bode delala kdaj mladina vam in po vas deržavi! Prosite mar, da premeni vlada šolstvo vsaj tako, da bodo mogli učenci sami kaj več delati in se vaditi; po sedem ur na dan so včasih v šoli in ako se na vsako uro šolskega dela šteje tudi le samo pol ure dela doma, koliko jim še prostega ostane? Po tri, po štiri ure sedé v klopéh neprenehoma, kar marsikteremu nakloni bolehnost, kateri nasledva prerana smert. Skerbite, da se vzgojajo mladenči zdravi na duši in na telesu ter si likajo soglasno glavo in serce; ako so zdravi tako prihodnji deržavljeni, bode zdrava tudi deržava. Kak verí in cerkvi katoliški nasproten veter (kakor nekđaj tisti ples z mizami itd.) previhrava sedaj svet, vé in čuti vsakdo. Kako slavno bi bilo, ko bi se móglo pozneje reči: Pripihával je ta in ta — liberalski — veter šole in učitelje, a ljubljanski se mu niso klanjali; bili so možaki! A seda?! Oj bela Ljubljana! — Pomniti je, da večina njih ni slovenska. Vendar — ako bi se ne le narodu slovenskemu, temuč katoliškemu svetu skazala gospoda ravnatelja srednjih šol oba: Češ, midva sva katoličana pa Slovenca, voditelja katoliške slovenske mladine; ko bi tudi vlada po čemur si bodi sklonjena kaj tacega hotla ukazati, midva ji bova odsvétovala, svésta si, da tako najbolje skerbiva za pravi blagor mladini, za čast in korist vzajemni deržavi. —

Podobice za prvo sv. Obhajilo nalaš vravnane, se dobivajo pri Gerberji dvoje sorte. — (Bratovšina sv. Cirila in Metoda) se veselo razširja, v kratkem smo oddali veliko število podobic; pristopilo je tudi lepo število ljubljanskih gg. bogoslovcev. — „Slovenija“ naznanja, da za nastopne volitve ljublj. mestn. odbora ne bode priporočala kandidatov. Vzrok je tudi ta, da po spremenjeni občinski postavi ljublj. mesta utegnejo še letos čisto nove volitve biti. —

Nové Šmarnice. Ravnokar je prišel na svitlo peti letnik Šmarnic z naslovom:

Šmarnice Marije Device.

Spisal L. Jeran, duhoven ljubljanske škofije. Z dovoljenjem viskočast. škofijstva ljubljanskega. Natisnil Jožef Blaznik 1870. Ta letnik Šmarnic je prav posebno sedanjemu času primerjeno osnovan. Vsak dan ima v prvo kratek poduk o katoliški cerkvi, papežu, njegovi oblasti, veljavi itd. ter so zavračane marsiktere laži in krive misli sedanjega časa. Upamo, da prav v kratkih stvkih bode ljudstvo dosegalo mnogo potrebnega pojasnjenja. To je pod napisom: „Zlati klas iz Jezusove Cerkve.“ — Potlej je: „Rožica iz Marijnega verta“ ali premislek o kaki lastnosti in čednosti Marije Device. — Dalje: „Cvetek“ ali vaja po natori posneta; ter poslednjič „Naloga“ v par verticah izrečena. Vse je bolj ob kratkem. Na zadnje je pridjana „Sveta maša“ (zložena po latinski „za vse

potrebe“ s privzetjem družih času primernih molitev: k sv. Duhu, za papeža in sv. Cerkev, ter k Marii D.) in „lavretanske litanije“ z nekimi drugimi molitvami. Natis je prav ličen. V majhni in prav pripravi obliki ima delce 283 strani. Dobivajo se pri g. Gerberji in družih bukvarjih. — Cena: Nevezane 45 kr., terdo vez. 65 kr.; v polsujni 70 kr.; vse v usnji 90 kr.; z zlat. obrez. 1 gl. 15 kr.

V terzaški škofii se zbirajo pomočki za podporo lastnega duhovskega semeniša, k čimur je bilo častito duhovstvo povabljeno mesca rožnika lanskega leta. Škofijski list preteklega mesca je naznanil znesek 1164 gl., ki so jih zraven pomočkov v živežu poslale ondotne dekanije, namreč: 992 gl. od duhovnov, in 172 gl. od ljudstva. Med temi je znameniti dar 350 gl. od častnega kanonika gosp. Jožefa Brosina. — Pač lepo je, da se zedinjajo verniki s cerkvijo v podporo cerkvenih naprav, kar utegne pa tudi čedalje bolj potrebno biti, zlasti odkar prihajajo vlade zmiraj bolj brezverske.

Na Dunaju, 21. sušca. †. — Znano Vam je, s kakimi sredstvi se bori zoper vse, kar se godí na katol. polju, tukajšno časnikarstvo, ki zastopa tako imenovane liberalne načela, v resnici pa bega nevedno ljudstvo ter ga slepari ob denar. Naj nesramneje obrekovanja, naj ostudneje laži se rabijo v to, da se udriha po vernih katoličanih in po vsem, kar se naše svete vere tiče. Ako človek čita judovske liste in vse v njih nakopičene laži o papežu, o cerkvenem zboru, o katoliškem gibanju, mora vsakdo, komur je mar za resnico, razviditi, kako težak je bor katoliških listov zoper take brezbožne nasprotnike. Pa zastoj je njih kovarstvo! „In hoc signo vinces!“ Sveti križ mora zmagati, zmagati s križem vred v blato teptana resnica. Kako mi je serce radosti poskakovalo sinoči, ko sem pregledoval toliko množino značajnih, vkljub vsemu zasramovanju neprenehoma in neprestrašeno delajočih mož v zadevah katoliških. Imela je bratovšina sv. Mihaela občni zbor, k kateremu se je bilo sošlo blizo tri tisoč oseb iz raznih stanov. Neutrudljivi predsednik baron Stillfried je pričel zbor, ter posebno povdarjal, kako je vsakemu zvestemu katoličanu sveta dolžnost po moči podpirati sv. Očeta v sedanjih časih, ko so se vse peklenske moči zarotile zoper stol sv. Petra. Iz govora grofa Fürstenberga se vidi, da bratovščina prav veselo napreduje, ter da je pretečenega leta lepo podporo poslala v Rim. Naj še omenim slavno znanega prof. Moriggl-na, ki je bil prišel iz Tirol pozdravit tukajšne verske brate, ter je tako zanimivo govoril o vzbujenju katoliškega življenja, in kako so liberalci sami s svojim neizmernim psovanjem v to vzbujenje pomagali, da ni bilo konca žive pohvale. Ob desetih zvečer je nehal zbor. Radosten sem se podal na svoj dom iz tega lepega shoda, misleč na Njegove besede: „Et portae inferi non praevalerunt adversus eam!“

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Č. g. Jan. Brence, lokalist na Uncu, se podá v pokoj in lokalija je razpisana 16. sušca.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. „V nadomestnje sv. posta“ 1 gl. sr. — Iz Železnikov 1 gl. za pirhe sv. Očetu; — 3 gl. s pristavkom: Sv. Oče, blagoslovite mene in vso mojo družino in sprosíte nam dušno in telesno zdravje. — Neki g. župnik iz Štajarskega 1 gl. 60 kr. — Gosp. A. Černi fajm. 10 gl.; M. Lončar 3 gl.; N. Smoleč 1 gl.

Za mil. škofa Mraka. „V nadomestnje sv. posta“ 1 gl. sr. — Iz Železnikov 1 gl. za pirhe; — 2 gl. ravno od tam iz neimen. roke. — Dobrotnaroka 5 gl.

Za afrik. misijon. Od vdov bratovščine in zbirne Begunske fare 15 gl. —